

8 december 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
woonplaats [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. T.W.H.M. Weller, advocaat te Eindhoven,

tegen:

[burgerlijke naam] (broeder [naam]),
geboren op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tot [jaartal] lid van de Congregatie van de Broeders Franciscanen van
[plaats].

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 27 juli 2015.

Op 8 september 2015 is bij de griffie een verweerschrift op het klaagschrift ingekomen van mr. J.J.M. Goltstein, advocaat te Kerkrade.

Op 10 november 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden. Klager is toen verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. T.W.H.M. Weller.

Namens aangeklaagde is verschenen mr. J.J.M. Goltstein, advocaat.
De Nederlandse Congregatie van de Broeders Franciscanen [plaats] is in [jaartal] opgeheven.
Er is dus geen kerkelijke gezagsdrager meer aan te wijzen.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager komt uit een gezin van [aantal] kinderen. Zijn vader was alcoholist, waardoor klagers moeder er alleen voor stond om de kinderen groot te brengen. Bij het maken van de CITO-toets kwam als resultaat naar voren dat klager niet in staat was om het laagste voortgezet onderwijs te halen. De directeur van klagers school had een goede vriend die leraar was op de MAVO in [pensionaat]. Klager kon intern op [pensionaat] terecht om daar eerst de MAVO te volgen en vervolgens door te stromen en extern de HAVO te volgen. Met dit voorstel stemden klagers ouders in. In [jaartal] ging klager naar pensionaat [naam].

Boven de school was een slaapzaal waar de jongens sliepen. Er was een gezamenlijke eetzaal en een eigen recreatiezaal, waar aangeklaagde zijn aquariums had staan. Aangeklaagde was de [functie] van de tweede klas. Hij had een eigen kamer op de slaapzaal. Als de andere [functionarissen] naar huis waren en geen slaapdienst hadden, kwam aangeklaagde op de slaapzaal om de jongens in te stoppen. Klager herinnert zich dat aangeklaagde hem een keer kwam instoppen en een nachtkus kwam geven. Terwijl aangeklaagde op de rand van het bed van klager zat, legde hij zijn hand -op de deken- op het kruis van klager en begon heen-en-weer te wrijven. Klager vond dit beangstigend en wilde naar huis toe, maar dat kon niet.

In een kort tijdsbestek kwam aangeklaagde zo'n vijf à zes keer op klagers bedrand zitten en streelde hem op voornoemde wijze. Waarom aangeklaagde hier op enig moment mee stopte, weet klager niet.

Op een dag, klager was 13 of 14 jaar oud, zat klager stiekem te roken op de tribune bij het voetbalveld toen hij door aangeklaagde werd betrappt. Aangeklaagde pakte de sigaret van klager af en zei tegen klager dat hij die avond bij hem op zijn kamer moest komen. Klager gaf hieraan gehoor. Eenmaal op de kamer van aangeklaagde ging klager in een stoel zitten. Aangeklaagde zei tegen klager dat roken niet goed was, maar dat kon klager niets schelen. Hierdoor werd aangeklaagde boos. Hij zei tegen klager dat hij met zijn broek naar beneden voor aangeklaagde moest komen staan. Vervolgens trok aangeklaagde klager over zijn knie en begon hem op zijn billen te slaan. Aanvankelijk sloeg aangeklaagde op de onderbroek van klager, maar na een aantal slagen deed hij klagers onderbroek naar beneden en sloeg hem op zijn blote billen. Klager merkte dat de ademhaling van aangeklaagde versnelde. Toen de ademhaling van aangeklaagde weer rustig werd, pakte aangeklaagde een pot zalf en smeerde de billen van klager in met de zalf.

2.2. Toen klager in de pubertijd terecht kwam, ontdekte hij dat dat hij op een andere manier met meisjes omging dan leeftijdsgenootjes. Klager durfde geen fysiek contact te hebben met meisjes, noch met jongens. Nu nog heeft klager er moeite mee wanneer mensen te dicht bij hem in de buurt komen. Dit herinnert hem aan hetgeen hem op [pensionaat] is overkomen.

Klager heeft hetgeen is gebeurd op [pensionaat] diep weggestopt. Nadat klager in 2010 Kardinaal Simonis op televisie hoorde zeggen: 'Wir haben es nicht gewusst', heeft klager pas aan zijn toenmalige partner en psychotherapeute verteld wat hem is overkomen.

Klager is gesloten, achterdochtig en vindt het moeilijk om zijn emoties te tonen. Hierdoor is het huwelijk van klager ten einde gekomen. Ook heeft klager last gehad van onverklaarbare [stoomissen]. Niet valt uit te sluiten dat deze door stress en een gevoel van opgesloten te zitten in het verleden, veroorzaakt zijn.

2.3. Klager wenst erkenning te ontvangen voor hetgeen aangeklaagde hem destijds heeft aangedaan. Door een gegronde verklaring van zijn klacht, hoopt klager zichzelf te hervinden en het verleden af te kunnen sluiten. Als laatste verzoekt klager financieel gecompenseerd te worden voor de door hem geleden schade.

3. Het verweer (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is nog in leven. Zijn advocaat heeft in diens schriftelijke reactie aangevoerd dat klager de hem verweten gedragingen bestrijdt als zijnde onjuist en onwaar. Ter zitting heeft

mr. Goltstein echter verklaard dat aangeklaagde de door klager gestelde gedragingen niet bestrijdt. Wel bestrijdt hij dat deze gedragingen seksueel getint zouden zijn geweest.

Aangeklaagde heeft het gevoel dat klager handelt vanuit solidariteit met anderen, dan wel uit rancune. Het kan goed zo zijn dat klager de werkelijkheid anders heeft beleefd dan hoe een en ander daadwerkelijk heeft plaatsgevonden.

De advocaat van aangeklaagde heeft ter zitting duidelijk gemaakt dat hij het aan het oordeel van de Klachtencommissie overlaat of in onderhavige zaak sprake is van seksueel misbruik.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Het seksueel misbruik in onderhavige zaak bestond, volgens klager, uit het wrijven over zijn kruis, terwijl hij in bed lag en uit het slaan op zijn billen.

4.3. De Klachtencommissie dient allereerst de vraag te beantwoorden of deze handelingen zijn aan te merken als seksueel misbruik in de zin van de Procedure. Ten aanzien van het wrijven over het kruis van klager, terwijl klager in bed lag, kan geen discussie bestaan. Gelet op de definitie van seksueel misbruik, zoals verwoord in de Procedure dient te worden vastgesteld dat hier sprake is van seksueel misbruik.

Ten aanzien van het slaan op de billen, zal de vraag of hier sprake is geweest van seksueel misbruik gezien moeten worden aan de hand van de vraag hoe een objectieve buitenstaander tegen dergelijke handelingen aankijkt. Daarbij zijn derhalve niet doorslaggevend de subjectieve bedoelingen of gevoelens; noch van aangeklaagde, noch van klager. Dat betekent enerzijds dat het feit dat een klager bepaalde handelingen of gedragingen van aangeklaagde als seksueel misbruik heeft ervaren, niet doorslaggevend is; en anderzijds dat voor het aannemen van seksueel misbruik niet nodig is dat vast komt te staan dat de aangeklaagde de bedoeling had of zich realiseerde dat hij of zij seksueel misbruik pleegde.

Iemand slaan om hem te straffen was in de tijd gezien niet vreemd. Wel is het opvallend dat klager pas uren nadat aangeklaagde hem betrapte met de sigaret bij aangeklaagde op diens kamer moest komen. Eenmaal op de kamer van aangeklaagde, moest klager zijn broek naar beneden doen en werd hij door aangeklaagde over diens knie getrokken. Aangeklaagde begon klager op zijn billen te slaan, terwijl klager zijn onderbroek nog aan had. Na enige tijd deed aangeklaagde de onderbroek van klager naar beneden, zodat hij hem ook op zijn blote billen kon slaan. Nadat aangeklaagde klaar was met slaan smeerde hij de billen van aangeklaagde in met zalf. Het op deze wijze handelen is naar het oordeel van de Klachtencommissie gericht geweest op het opzettelijk willen aanraken van de billen van aangeklaagde. Door het verloop in de tijd was een impulsief strafelement immers al komen te vervallen.

Derhalve is de Klachtencommissie van oordeel dat deze handelingen gekwalificeerd moeten worden als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.4. Er zijn ongeveer 44 jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld, waardoor het lastig is deze feiten meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. Bij vijf à zes gelegenheden heeft aangeklaagde -boven de dekens- het kruis van klager gestreeld. Eenmaal heeft aangeklaagde op de blote billen van aangeklaagde geslagen en deze ingesmeerd met zalf.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door diverse reeds gegrond verklaarde klachten jegens aangeklaagde. Meer in het bijzonder heeft de Klachtencommissie acht geslagen op de klachten met de nummers 2011T584(1), 2014W1175(1) waaruit volgt dat aangeklaagde 's avonds bij de betreffende klager op hun bed kwam zitten en vervolgens hun geslachtsdelen betastte.

Een en ander in onderlinge samenhang gezien ondersteunt naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde.

4.5. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik 13 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.6. De gegrondverklaring van de klacht kan wellicht bijdragen aan de vermindering van het door klager ervaren leed.

4.7. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Klager kan zich voor het verkrijgen van schadevergoeding met het onderhavige advies rechtstreeks tot de Compensatiecommissie wenden.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de klacht gegrond te verklaren.

Deze beslissing is genomen op 8 december 2015 door mr. C.C. de Rijke-Maas, voorzitter, drs. Th.M. Bronzwaer en mr. P.R.M. van der Ven pr., leden, bijgestaan door mr. L.P. Stapel, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan klager en aan mr. Goltstein verzonden.

Aangezien zich in deze geen overste heeft gesteld als kerkelijk gezagsdrager, wordt dit advies niet uitgebracht aan een overste. Niettemin kan klager op grond van een besluit van de Bisschoppenconferentie en de Konferentie Nederlandse Religieuzen (KNR) met dit advies zonder tussenkomst van een overste zich wenden tot de Compensatiecommissie.